

REZ-nota
dd. 29/11
aangepast
conform
conclusies
REZ dd.
5 december

INLEIDING

Ter behandeling in de Raad voor Europese Zaken van 5 december aanstaande treft U hierbij een notitie aan met een overzicht van de verschillende onderwerpen, die bij de voorbereiding van de eventuele topconferentie in discussie zijn. Naast een schets van de problematiek is in het merendeel der gevallen de Nederlandse positie en, voorzover relevant, het standpunt van de andere Lid-Staten aangegeven.

De Topconferentie en derhalve ook deze notitie is nog met veel onzekerheden omgeven. Hoewel zulks op dit moment zelfs nog niet geheel vaststaat, lijkt het het meest waarschijnlijk dat de conferentie op 9 en 10 december niettemin doorgang zal vinden, zoals oorspronkelijk voorzien, d.w.z. dat zij zal uitmonden in conclusies die in een communiqué zullen worden vastgelegd. Tijdens de laatste bespreking van de Ministers van Buitenlandse Zaken bleek een duidelijk verschil van mening te bestaan over de vraag welke functie de verschillende teksten waarmee bij de voorbereiding tot nog toe is gewerkt tijdens de topconferentie dienen te hebben. Het is in ieder geval wel duidelijk dat zij, gezien hun omvang, ongeschikt zijn om als ontwerp-communiqué te dienen.

De inhoud van de notitie kan op 5 december reeds op enige punten zijn achterhaald omdat het voorbereidend overleg nog op 2 en 3 december zal worden voortgezet.

Tijdens het voorbereidend overleg zijn geen grote tegenstellingen gebleken ten aanzien van de inflatie- en recessiebestrijding.

Van belang zou zijn indien de Bondsrepubliek bewogen zou kunnen worden tot een aanpassing van zijn economisch beleid, zodat dit beleid meer accent legt op de bestrijding van de recessie. Verschil van mening bestaat over de vraag of nieuwe fondsvorming moet plaatsvinden ten behoeve van sociale en regionale voorzieningen.

Ierland en Italië achten uitzicht op concrete besluitvorming ten aanzien van een regionaal fonds zelfs absolute voorwaarde voor het houden van een (uitgebreide) topconferentie.

Een van de belangrijkste onderwerpen van discussie zal ongetwijfeld het energievraagstuk vormen. Hierbij gaat het met name om de vraag of toenadering mogelijk is tussen het standpunt van Frankrijk enerzijds en van de andere Lid-Staten anderzijds over de samenwerking in internationaal verband en de rol die de Gemeenschap daarin dient te spelen. Hoewel Frankrijk blijft weigeren lid te worden van het Internationaal Energie Agentschap bleek wel enige bereidheid om daarmee overleg te plegen ter voorbereiding van een eventuele internationale conferentie.

Alle Lid-Staten zijn er thans mee akkoord dat in de toekomst de regeringsleiders, wanneer zij spreken over communautaire zaken, in de Raad van de Europese Gemeenschap bijeen zullen komen. Wanneer zij tegelijkertijd spreken over problemen van buitenlandse politieke aard zullen de regels van politieke samenwerking gelden. Het aantal en de plaats van deze zittingen dient nog te worden vastgesteld. Het zal wellicht mogelijk zijn om overeenstemming te bereiken over een tekst die gericht is op een geleidelijke uitbreiding van de mogelijkheid om bij meerderheid van stemmen in de Raad te besluiten. Met name de Britse vrees om op enigerlei wijze zowel t.a.v. dit punt als ten aanzien van de versterking van de positie van het Europees Parlement nieuwe verplichtingen aan te gaan vóórdat een referendum in Engeland heeft plaatsgevonden doet verwachten dat op beide punten weinig bevredigende resultaten zullen worden bereikt. In ieder geval is duidelijk dat een topconferentie zich, gezien de nog vele bestaande reserves, ook intensief met de institutionele problematiek zal moeten bezig houden.

Een onderwerp dat in het voorbereidend overleg tot dusver niet aan de orde is geweest betreft de zgn. heronderhandelingen die het Verenigd Koninkrijk voor een aantal onderwerpen wenst. Van Britse zijde is aangekondigd dat Premier Wilson in ieder geval de kwestie van de Britse bijdrage aan de begroting van de Gemeenschap op de Topconferentie ter sprake zal brengen, tenzij voordien door de Raad een bevredigende verklaring terzake is aanvaard. Het is mogelijk dat mede hierdoor de Britse positie in de Gemeenschap in het algemeen aan de orde zal worden gesteld.

saamhangend op het stuk van de financiële

- gemeenschappelijk optreden in internationaal overleg;
- werkgelegenheidsproblemen;
- regionaal beleid.

B. Energie

- internationale rol van de Gemeenschap;
- intern energiebeleid.

C. Institutionele Onderwerpen

- Conseil Européen;
- Secretariaat;
- Versterking besluitvormingsprocedure;
- Europees Parlement;
- Versterking van de rol van de Permanente Vertegenwoordigers;
- Intergouvernementele samenwerking
- Paspoorten-Unie;
- Europese Politieke Samenwerking;
Europese Unie.

D. Britse heronderhandelingen

Vorbereiding tot nu toe

In de voorbereidende besprekingen voor een eventuele topconferentie zijn de volgende onderwerpen aan de orde geweest.

A. Inflatiebestrijding,
Werkgelegenheidsproblemen en
Regionaal beleid

- convergentie van de economische en financiële politiek van de Lid-Staten;
- versterking van de Economische en Monetaire Unie en verbetering van de regelingen op het stuk van de financiële saamhorigheid;
- gemeenschappelijk optreden in internationaal overleg;
- werkgelegenheidsproblemen;
- regionaal beleid.

B. Energie

- internationale rol van de Gemeenschap;
- intern energiebeleid.

C. Institutionele Onderwerpen

- Conseil Européen;
- Secretariaat;
- Versterking besluitvormingsprocedure EG
- Europees Parlement;
- Versterking van de rol van de Permanente Vertegenwoordigers;
- Intergouvernementele samenwerking
  - . Paspoorten-Unie;
- Europese Politieke Samenwerking;
Europese Unie.

D. Britse heronderhandelingen

A. Inflatiebestrijding, werkgelegenheidsproblemen en Regionaal beleid

Inleiding

In het overleg tussen de Negen is men langzamerhand wel tot een algemeen aanvaarde analyse van de economische situatie gekomen. Vooral op Nederlands aandringen is daarbij naast het onderstrepen van het inflatiegevaar zeer nadrukkelijk gewezen op het risico van een grote economische recessie en daarmee gepaard gaande omvangrijke werkloosheid. Het rapport voor de topconferentie heeft hierdoor een meer evenwichtig karakter verkregen. Het illustreert dat de situatie in de verschillende Lid-Staten uiteenlopend is en leidt tot de conclusie dat per Lid-Staat andere maatregelen moeten worden genomen althans andere accenten worden gelegd. Een en ander mag er niet toe leiden dat de verschillende aanpak tegenkrachten in andere Lid-Staten oproept, die het daar gewenste beleid doorkruisen. Dit noodzaakt tot nauw overleg over (te nemen) maatregelen.

De analyse zou door Nederland kunnen worden onderschreven.

De aandacht van de Ministerraad wordt gevestigd op de volgende passage:

" De verslechtering van de ruilvoet betekent voor de economieën van de Gemeenschap een verlies aan rijkdom. Om deze verslechtering te compenseren, de structuur van het produktie-apparaat te verbeteren en de produktieve investeringen daarop af te stemmen, zal de consumptie- en met name de privé-consumptie - in de komende jaren het ritme van de interne produktie niet kunnen volgen. "

Aangezien sommige andere Lid-Staten

✓ Zonodig zal Nederland erop wijzen dat landen die niet geconfronteerd zijn met een structurele verslechtering van de ruilvoet niet per definitie de consumptie moeten beperken.✓

aan het principe zeker willen vasthouden, zou desgewenst een zodanige formulering gevraagd kunnen worden dat deze passage niet geldt voor alle Lid-Staten.

I. Convergentie van de economische en financiële politiek van de Lid-Staten

Op grond van de algemene analyse in de inleidende paragrafen worden vervolgens enige concrete aanwijzingen aan de Lid-Staten gegeven en wordt de procedure van overleg en consultatie bevestigd. Deze passages zijn tijdens de laatste ministeriële bijeenkomst verbeterd en geven een evenwichtig beeld van de te nemen maatregelen door de verschillende categorieën Lid-Staten, de onderlinge samenhang hiervan en het effect ervan op de Gemeenschap als geheel. In deze paragraaf wordt terecht het gebruik van protectionistische maatregelen afgewezen. De betreffende passage beperkt zich tot het interne handelsverkeer van de Gemeenschap hoewel dit probleem een mondiaal karakter heeft.

Nederland zou met deze paragrafen kunnen instemmen, zij het dat de passage over het afwijzen van protectionistische maatregelen aanpassing behoeft. De Gemeenschap zou ook in mondiaal verband mede met het oog op de belangen van de ontwikkelingslanden, op zich moeten nemen dat het teruggrijpen op protectionistische maatregelen in tijden van een recessie wordt voorkomen of althans zoveel mogelijk tegengegaan. De Gemeenschap dient actief te zijn t.a.v. de komende GATT-onderhandelingen. Tijdens de topconferentie zou gepoogd kunnen worden een uitspraak te verkrijgen dat

✓ Nederland zal een pleidooi houden voor een actieve deelneming van de Gemeenschap aan de GATT-onderhandelingen. Nederland zal voorstellen deze onderhandelingen op korte termijn te openen en verder om - bij wijze van experiment - t.a.v. GATT-onderwerpen besluitvorming bij meerderheid toe te passen.

Nederland zal trachten een passage in het communiqué opgenomen te krijgen over het tegengaan van protectionele maatregelen.✓

Duitsland onder de categorie Lid-Staten wordt gerekend, die een anti-recessie-beleid dienen te voeren.

II. EMU en verbetering van de regelingen terzake van de "financiële solidariteit"

Nederland kan instemmen met de door België voorgestelde tekst over de EMU. Nederland zal zich gereserveerd opstellen tegenover de voorgestelde uitbreiding van de financiële middelen van het Europees Fonds voor monetaire samenwerking, in die zin dat "uitbreiding bij gebleken behoefte" een aanvaardbare formule zou zijn. Nederland zal pleiten voor een vergroting van de hulp op middellange termijn, gekoppeld aan voorwaarden m.b.t. het door het ontvangende land te voeren economisch en financieel beleid.

Minder overeenstemming bestaat er over de mate en inhoud van de financiële samenwerking. Frankrijk neemt een betrekkelijk geïsoleerd standpunt in doordat het enkele specifieke wensen terzake van de pooling der reserves en de rol van het goud bij deze gelegenheid wil regelen. De overige Lid-Staten zijn vrijwel alle bereid het Commissievoorstel te volgen, waarin gepleit wordt voor versterking van "de rol, de structuur en de financiële middelen" van het Europese Fonds voor monetaire samenwerking (FECOM).

De Duitse delegatie heeft een reserve op de uitbreiding van de financiële middelen van dit Fonds. Ook bestaan er reserves bij Duitsland, Italië en Ierland tegen de passage waarin gesteld wordt dat de verdergaande samenwerking tussen de Lid-Staten op dit terrein het mogelijk moet maken een relatie te leggen tussen de valuta's in de "kleine slang" en die welke vrij zweven.

Nederland zou zich kunnen aansluiten bij de Duitse reserve op de uitbreiding van de middelen van het FECOM en voor het overige met het Commissievoorstel kunnen instemmen aangezien dit ligt in de lijn van de tot dusver gevolgde benadering. De bezwaren die bij een drietal Lid-Staten bestaan tegen een verbinding tussen de "kleine slang" en

de valuta's van de overige Lid-Staten lijken ondervangen te kunnen worden door een enigszins andere, overigens meer positieve formulering. Waar het om gaat is nl. dat in de huidige wereld van floating rates het van belang is dat zich een bepaald patroon van wisselkoersen vormt, dat én een element van stabiliteit heeft én een aanknopingspunt biedt om op den duur terug te keren naar een geordend monetair bestel, zowel binnen de Gemeenschap als in mondiaal verband.

De passage zou als volgt kunnen luiden:

IV. "Het huidige slang-arrangement vervult een functie bij het herstel en de voortgang van de ontwikkeling binnen de EEG naar een economische en monetaire unie. Dit akkoord kan worden gezien als een platform dat de mogelijkheid biedt van terugkeer aan Lid-Staten die zich, hopelijk tijdelijk, uit de slang hebben teruggetrokken."

III. Gezamenlijk optreden in internationaal overleg

De thans voorliggende tekst ontving een préjugé favorable van alle Lid-Staten. De Gemeenschap "moet geleidelijk aan gaan deelnemen aan de uitwerking van internationale beslissingen op economisch en monetair gebied. Nu reeds treden de Lid-Staten gezamenlijk op." Een en ander is niet meer dan een bevestiging van art.116 EEG-verdrag.

Met name zou dit van toepassing zijn in het overleg in het IMF over de herziening van het internationale monetaire stelsel. Bij Ierland en België zijn er nog reserves t.a.v. een passage

Met de voorgestelde passage over het slang-arrangement wordt ingestemd. Nederland zal zich voorzichtig opstellen tegenover het waarschijnlijk door Frankrijk voor te stellen twee-fasenplan en zeker geen verplichtingen aangaan voor de tweede fase.]

✓ Nederland zal zich verzetten tegen een mogelijk voorstel van Frankrijk om te komen tot een EEG-arrangement inzake het onderling circuleren van goud tegen een door de centrale banken vastgestelde prijs, onder gelijktijdige verwijdering van het goud uit de statuten van het IMF.]

over het belang van de S.D.R.'s en een gemeenschappelijke houding inzake de rol van het goud gebaseerd op de afspraken van de Ministers van Financiën te Zeist.

Met betrekking tot de Euro-dollars wordt een gecoördineerde markt-surveillance aanbevolen. Het probleem van de "petrodollars" dient zowel in de Negen als in het kader van internationale samenwerking te worden aangepakt.

Van Nederlandse zijde zou met deze paragrafen akkoord kunnen worden gegaan.

IV. Werkgelegenheidsproblemen

Na een algemeen gestelde inleiding waarin het belang wordt geschetst van een actief en gecoördineerd werkgelegenheidsbeleid, in samenwerking met de sociale partners volgen enige meer operationele paragrafen die tot uiteenlopende posities van de Lid-Staten hebben geleid.

Frankrijk weigert tot dusver om interne redenen een verwijzing naar het Comité voor de arbeidsmarkt. Deze Franse reserve dient te worden opgeheven aangezien anders van een werkelijke inschakeling van de sociale partners weinig terecht komt. Het E.S.C. is hiervoor niet het aangewezen orgaan.

De Commissie stelt voor het Sociale Fonds (ESF) in 1975 200 mln. r.e. meer ter beschikking te stellen en het werkingsterrein ervan uit te breiden zodat ook inkomenssteun aan bepaalde groepen werklozen kan worden verleend. Deze benadering heeft op dit moment de steun van Italië, Ierland, België en het Verenigd Koninkrijk.

Duitsland wil vooralsnog de middelen van het ESF

niet uitbreiden, doch bepleit een wijziging in het beschikbaar stellen van fondsen uit het ESF en wel in die zin dat deze gelden geconcentreerd worden op bepaalde regio's en categorieën arbeiders die het meeste te lijden hebben van de werkgelegenheidsproblemen. Duitsland is bereid in een dergelijke opzet zelf geheel af te zien van het trekken op het ESF. De Raad zou in het licht van de ervaring en de behoeften eventueel later kunnen besluiten tot vergroting van de middelen van het ESF.

Nederland heeft deze benadering in algemene zin gesteund.

Het onderhavige hoofdstuk eindigt met een passage waarin als doel wordt gesteld de harmonisatie (in de voortgang) van de sociale bescherming, zonder dat dit leidt tot een volledige gelijkheid van de geldende sociale stelsels.

Denemarken wil in dit hoofdstuk een paragraaf opnemen over de positie van de vrouw.

De uitkeringen uit het Europees Sociaal Fonds dienen niet alleen te worden geconcentreerd op bepaalde regio's en categorieën van werknemers, maar ook op bepaalde sectoren van bedrijvigheid die het meest te lijden hebben van de werkgelegenheidsproblemen.

Nederland zou t.a.v. dit hoofdstuk de door Duitsland voorgestelde lijn kunnen volgen, eventueel met inbegrip van het afzien van het trekken op het ESF door Nederland, doch positiever dienen te staan t.a.v. de toekomstige uitbreiding van de middelen van het E.S.F., wanneer duidelijk gebleken is dat het Fonds gaat functioneren op de door ons voorgestane wijze.

Mocht op deze wijze geen overeenstemming zijn te bereiken, dan zou eventueel het Commissievoorstel kunnen worden aanvaard.

IV. Regionaal beleid

Hoewel wellicht alle Lid-Staten in beginsel akkoord zijn met het Commissievoorstel om een Regionaal Fonds te laten functioneren, verbinden sommige Lid-Staten hieraan voorwaarden^{*)}. Met name stellen de Duitsers voorwaarden die vooralsnog prohibitief lijken.

Duitsland verbindt aan de inwerkingstelling van het Fonds de voorwaarde dat voortgang moet zijn gemaakt op andere terreinen zoals rechtstreekse verkiezingen en uitbreiding van de bevoegdheden van het Europees Parlement, deelname van alle Negen of de Gemeenschap aan het I.E.P., duidelijkheid over het Britse lidmaatschap enz. Nederland meent dat de daadwerkelijke toepassing van de concurrentieregels moet zijn gewaarborgd. Ierland meent dat het Fonds tenminste een jaar te laat gaat werken en wenst daarvoor vergoeding. Het verlangt bovendien dat ook Noord-Ierland middelen uit het Fonds krijgt, Frankrijk wenst niet slechter behandeld te worden dan het V.K.

De laatste aanwijzingen zijn dat de Bondsrepubliek uiteindelijk de zware eisen zal laten vallen of zodanig mitigeren dat overeenstemming kan worden bereikt. De Nederlandse wens zal waarschijnlijk op bevredigende wijze gehonoreerd kunnen worden.

Ierland zal wellicht akkoord gaan. De Franse positie is echter niet geheel duidelijk. Frankrijk heeft voorgesteld een interimfonds in werking te

*) De Commissie stelt een Fonds van 1,4 miljard r.e. voor 1975 t/m 1977 voor, waarvan Italië 40%, het V.K. 28%, Ierland 6%, Frankrijk 15%, Duitsland 7%, Nederland 1,7%, België 1,5%, Denemarken 0,7% en Luxemburg 0,1% krijgen.

doen stellen waarbij absolute prioriteit wordt gegeven aan de speciale probleemgebieden van Italië en Ierland. Deze twee Lid-Staten zouden uit het interim fonds dezelfde bedragen kunnen ontvangen als op grond van het Commissievoorstel (resp. 560 en 84 mln. r.e.). Regio's in andere Lid-Staten die in soortgelijke omstandigheden verkeren (Noord-Ierland?) zouden eveneens in aanmerking kunnen komen. De indruk bestaat dat Luxemburg, België en Italië een dergelijke benadering eventueel wel kunnen aanvaarden. De overige Lid-Staten hebben zich nog niet hierover uitgesproken. Het V.K. was in de laatste vergadering veel minder passief terzake van het Regionaal Fonds; het verlangt echter wel een redelijk aandeel uit het Fonds te verkrijgen en was daarom tegen het Franse voorstel over een interimfonds.

Nederland zou het Commissievoorstel tel quel kunnen blijven steunen, aannemende dat een bevredigende regeling wordt verkregen over de concurrentieregels. Een interimfonds dat tot een duidelijke discriminatie van bepaalde Lid-Staten leidt lijkt weinig aantrekkelijk. Wanneer ook het V.K. hier echter een redelijk aandeel uit krijgt wordt het veel aantrekkelijker en beantwoordt het meer aan het oorspronkelijke Nederlandse standpunt van concentratie op de evident achtergebleven gebieden.

B. Energie

✓ Het op elkaar afstemmen van de standpunten van de (landen van de) Gemeenschap met die van andere consumentenlanden mag niet leiden tot een zodanige vertraging, dat de dialoog met de olieproducerende landen daardoor in gevaar komt.]

Met betrekking tot dit onderwerp liggen de standpunten nog ver uiteen. Pogingen van België en het Verenigd Koninkrijk om de discussie te beperken tot enkele essentiële vragen werden door Frankrijk tegen gewerkt.

I. De Internationale rol van de Gemeenschap

Frankrijk staat ten aanzien van dit onderdeel alleen voorzover het weigert tot het I.E.A. toe te treden of mee te werken aan een toetreding van de Gemeenschap tot deze overeenkomst.

Het gebruikt hiervoor het argument dat de dialoog met de olieproducerende landen niet zou plaatsvinden wanneer ook Frankrijk deel zou uitmaken van het I.E.A.

Weliswaar zijn alle Lid-Staten voorstander van een conferentie tussen de olieconsumerende en de olieproducerende landen maar Frankrijk wenst deze conferentie reeds begin 1975 plaats te doen vinden. De andere Lid-Staten achten een goede voorbereiding van de zijde van de consumentenlanden noodzakelijk en achten dat tijdstip daarom te vroeg. Frankrijk wekte wel de indruk bij de voorbereiding op enigerlei wijze met het I.E.A. te willen samenwerken.

Wel zijn op Belgisch voorstel alle Lid-Staten met de volgende punten akkoord gegaan:

1. de noodzaak van een dialoog met de (olie)producerende landen;
2. de noodzaak voor de Gemeenschap om met de andere consumentenlanden de standpunten op elkaar af te stemmen alvorens de besprekingen met olieproducerende landen worden geopend;
3. de noodzaak voor de Gemeenschap de standpunten onderling af te stemmen voor het overleg genoemd onder sub 1. en sub 2.

Frankrijk acht deelname van de Gemeenschap aan de conferentie noodzakelijk, met dien verstande dat de Lid-Staten naast de Gemeenschap geen eigen geluid kunnen laten horen. De overige Lid-Staten achten dit op zichzelf een wenselijk communautaire benadering doch niet realistisch.

Nederland zou onverkort kunnen vasthouden aan het tot dusver ingenomen standpunt. Dit betekent dat wij primair een Franse toetreding tot het I.E.A. noodzakelijk achten, althans een zodanige binding dat er geen beletselen zijn voor de Gemeenschap om actief aan het I.E.A. deel te nemen, ook ter voorbereiding van de gewenste conferentie met de olieproducerende landen.

II. Intern energiebeleid

De Lid-Staten bevestigen de oriëntaties van de Raads-resolutie van 17 september 1974, zo spoedig mogelijk in actief beleid dienen te worden omgezet.

Nederland verlangt een duidelijke uitspraak over de instandhouding c.q. de totstandbrenging van een werkelijke gemeenschappelijke markt voor energieproducten.

Alle Lid-Staten zijn akkoord met een beperking van het verbruik. Het merendeel, waaronder Nederland, aanvaardt echter geen directe importbeperkende maatregelen. De importbeperking dient voor deze landen de resultante te zijn van verbruikbeperkende maatregelen. Wat Nederland betreft zou een importbeperking voor olie een te groot en te vroeg beslag op de gasvoorraad tot gevolgd kunnen hebben.

Ook wordt van Nederlandse zijde bezwaar gemaakt tegen de doelstelling de Gemeenschap in 1985 voor niet meer dan 50% afhankelijk te doen zijn van externe energiebronnen. Een dergelijke teruggang zou immers opgevangen moeten worden door een sterke stimulering van de kernenergie.

In het begin van de paragraaf over de interne produktie onderschrijven de Lid-Staten de noodzaak om in Gemeenschapsverband te komen tot een snelle ontwikkeling van de eigen energiebronnen onder voorbehoud dat het milieu hierdoor niet wordt aangetast.

Duitsland en Nederland achten de voorstellen voor de produktie, waarin per energiedrager bepaalde doelstellingen worden aangegeven, te technisch en niet rijp voor de top. Frankrijk houdt hieraan vast.

De paragraaf over onderzoek en ontwikkeling is niet in discussie geweest.

[Nederland zal ten volle meewerken aan de verdere uitwerking van een gemeenschappelijk energiebeleid. Nederland zal daarbij de nadruk leggen op het tot stand brengen van een marktordening voor de verschillende energiedragers tegen prijzen die corresponderen met de waarde van elk van deze energiedragers. Nederland kan instemmen met de kwantitatieve doelstelling van de Commissievoorstellen tot beperking van de import van energie; de Nederlandse reserve tegen de voorgestelde importbeperking van olie wordt opgeheven.]

Nederland zou aan het tot dusver ingenomen standpunt kunnen vasthouden, met dien verstande dat niet te veel geïnsisteerd wordt op de noodzaak een gemeenschappelijke markt voor energieprodukten tot stand te brengen, aangezien de Nederlandse opvattingen over een energiebeleid nogal afwijken van die der andere Lid-Staten. Wat betreft de beperking van het verbruik zou mogelijk voorgesteld kunnen worden deze reeds per 1980 met 15% te verlagen, uitgaande van de verwachte consumptie voor de komende jaren. Met betrekking tot de produktieparagraaf kan eventueel overwogen worden terzake van de kolenproduktie een soepeler standpunt in te nemen: handhaven van de produktie op een redelijk niveau in het licht van kosten en wereldmarktprijzen.

C. Institutionele onderwerpen

Conseil Européen

Het betreft hier in eerste instantie een Frans verlangen. Uitgangspunt voor Frankrijk is geweest de noodzaak om de Europese Gemeenschappen en de Europese Politieke Samenwerking te vatten in een zgn. "approche globale", waartoe de Conseil Européen waarin de regeringschefs regelmatig bijeen zouden komen, zou moeten dienen.

Momenteel ligt een tekst voor die garandeert dat deze Conseil Européen formeel niet meer is dan een zitting van de normale Raad van de EEG en van de ministeriële bijeenkomst van de EPS op dezelfde dag.

Een aantal landen gaat zover in hun verzet tegen het begrip "Conseil Européen" dat zij niet bereid zijn om deze periodieke bijeenkomsten die naam te geven. Anderzijds heeft Frankrijk nog een reserve omdat het de "Conseil Européen" meer inhoud en meer een eigen gezicht wil geven.

Nederland verdedigt (daarin gesteund door Italië) dat het niet zinvol is om, als er tot een Conseil Européen wordt besloten, deze vaker dan twee maal per jaar bijeen te laten komen. Andere landen, waaronder wederom Frankrijk en vermoedelijk ook België en Luxemburg, zijn meer geporteerd voor drie of vier bijeenkomsten per jaar. (België drie)

Gevreesd moet worden dat een dergelijke frequentie als anderen voor ogen staat, de instellingen van de Gemeenschappen in sterke mate zal verzwakken en zal leiden tot ernstige stagnatie van de werkzaamheden. Het lijkt er dan ook op dat voor België en Luxemburg het aantal van drie of vier bijeenkomsten wordt gedicteerd door hun wens om veilig te stellen dat de Conseil Européen zo nu en dan vergadert te Brussel Luxemburg. Dit verlangen, dat door Nederland wordt gesteund, mag naar ons oordeel evenwel niet leiden tot een zo grote frequentie als wordt verdedigd.

In ieder geval dient aan het bestaande standpunt te worden vastgehouden dat de Conseil Européen niet meer dan tweemaal per jaar moet bijeenkomen "et chaque fois que nécessaire" (bestaande tekst). De Conseil Européen zou in de vestigingsplaats van de Gemeenschap bijeen moeten komen. Incidenteel kan hiervan afgeweken worden.

Een eventuele nadere Nederlandse stellingname zal sterk geïnspireerd moeten worden door de oplossingen van de andere problemen.

Secretariaat

Frankrijk insisteert, praktisch als enige, op een apart secretariaat voor de Conseil Européen. Dit secretariaat zou uit slechts enkele personen moeten bestaan en zou zich vooral met "intendance"-werkzaamheden moeten bezighouden.

Geen der andere Lid-Staten heeft veel begrip voor de Franse wensen. Men ziet, nog afgezien van politieke bezwaren, absoluut niet in welke rol het secretariaat te vervullen zou hebben.

Een aantal alternatieve formules zijn opgesteld die uiteindelijk alle voor Nederland acceptabel kunnen zijn. Een duidelijke voorkeur gaat echter uit naar een door Duitsland voorgestelde tekst, volgens welke het Secretariaat-Generaal van de EG-Raad de nodige hand- en spandiensten zal moeten kunnen verrichten.

Nederland kan een duidelijke voorkeur uitspreken voor het Duitse voorstel.

Versterking Besluitvormingsprocedures EG

In de derde paragraaf van het hoofdstuk over de institutionele voorzieningen wordt op dit onderwerp ingegaan. (De tweede paragraaf over de Europese Politieke Samenwerking wordt hieronder behandeld).

Dit is één van de belangrijkste paragrafen voor Nederland. Er dient in zekere zin een evenwicht te bestaan tussen het hier gestelde (en de voorzieningen voor het Europees Parlement) enerzijds en het bepaalde over de Conseil Européen anderzijds.

Juist op dit terrein echter werkt de terughoudende opstelling van het Verenigd Koninkrijk en Denemarken in sterke mate door in de teksten.

Als alle Lid-Staten al bereid zijn om te komen tot praktische regelingen en te verzekeren dat besluitvorming bij meerderheid van stemmen daadwerkelijk zal worden toegepast, dan moet helaas gezocht worden naar formules die de twee hier bedoelde Lid-Staten de mogelijkheid bieden om te blijven verdedigen dat zij nog altijd een recht van veto kunnen ontleenen aan het (niet-bestaande) "compromis van Luxemburg". Met het oog daarop zijn twee alternatieve teksten uitgewerkt.

A. "Pour renforcer l'autorité du Conseil et pour le bon fonctionnement de la Communauté, ils estiment, quelle que puisse être leur position respective sur les conclusions arrêtées à Luxembourg le 28 janvier 1966 qu'il convient de renoncer à la pratique qui consiste à subordonner au consentement unanime des Etats membres la décision sur toute question."

B. "Pour renforcer l'autorité du Conseil et pour le bon fonctionnement de la Communauté, ils estiment, qu'il convient de renoncer à la pratique qui consiste à subordonner au consentement unanime des Etats membres la décision sur toute question quelles qu'en soient la nature et la portée."

De kans is groot dat hetzij het VK en/of Denemarken, hetzij Duitsland een dezer formules zal verwerpen in welk geval een ernstige situatie ontstaat. Mocht op dit terrein weinig of niets te bereiken zijn, dan zou op zijn minst getracht moeten worden het probleem van de besluitvorming "op de agenda" te houden, opdat mogelijk later, b.v. na het Britse referendum het gesprek hervat kan worden.

Europees Parlement

Een even moeilijke situatie ontstaat op het gebied van de rechtstreekse verkiezingen voor en de vergroting van de bevoegdheden van het Europees Parlement.

Het V.K. en Denemarken handhaven voor 100% hun bezwaren tegen beide elementen van het ontwerp-communiqué. (Anderzijds is het gelukkig opmerkelijk dat Frankrijk momenteel bereid is zowel het beginsel van rechtstreekse verkiezingen als van de vergroting der wetgevende bevoegdheden te aanvaarden.)

De Britse delegatie gaat zelfs zover haar reserves te handhaven op de tekst over de verkiezingen ook al heeft zij reeds gedaan gekregen dat een unilaterale Britse verklaring zal worden opgenomen in de tekst die aangeeft dat het V.K. de andere Lid-Staten niet verhindert een conventie voor de verkiezingen op te stellen, doch zich daaraan, vooruitlopend op de uitslag van het referendum niet wil committeren.

[Nederland zal zich inzetten voor de versterking van de besluitvormingsprocedures, de vaststelling van een datum voor de rechtstreekse verkiezing van het Europees Parlement en de uitbreiding van de bevoegdheden daarvan. Gesteld voor de keuze tussen belangrijke vorderingen op institutioneel gebied en voortzetting van het Britse lidmaatschap zal dit laatste voor Nederland het zwaarste wegen. In dat geval zal wel worden getracht te komen tot een besluitvorming op termijn over de institutionele vraagstukken. Nederland geeft de voorkeur aan formule B(blz.18), omdat daarin niet wordt verwezen naar het "compromis van Luxemburg".]

Het evenwicht in deze driehoek (Conseil Européen versus meerderheidsbeslissingen en Europees Parlement) is voor Nederland van cruciaal belang. Vooralsnog zijn de kansen op een doorbraak in de door ons gewenste richting zeer bescheiden, doch wel aanwezig. Vooralsnog ware vast te houden aan de tot dusver ingenomen standpunten.

Andere punten die aan de orde zijn betreffen:

- Versterking van de rol der PV's

De huidige alternatieve teksten die de PV's zoveel mogelijk bij het nationale besluitvormingsproces betrekken zijn alle voor Nederland aanvaardbaar.

Duitsland wil hierover op de topconferentie alsnog spreken (instelling staatssecretarissen).

✓ Nederland zal zich verzetten tegen het Duitse voorstel tot aanwijzing van staatssecretarissen als permanent vertegenwoordiger bij de Gemeenschappen. ✓

- Intergouvernementele samenwerking

De huidige tekst plaatst deze samenwerking zoveel mogelijk in het verlengde van de EG-samenwerking en is uit dien hoofde acceptabel. Speciale aandacht verdient het gestelde over

- "Paspoorten-Unie"

Men voorziet in een studie van mogelijkheden om tot een Paspoorten-Unie te komen alsmede van een uniform paspoort.

Deze studie zou zo mogelijk voor 31 december 1976 afgerond moeten zijn en voorstellen voor een harmonisatie van het vreemdelingenrecht en afschaffing van paspoortencontrole binnen de Gemeenschap moeten bevatten.

Uitdrukkelijk hebben de Lid-Staten zich alleen tot een studie gecommitteerd. Met name het VK en ook Denemarken (vanwege het bestaan van de Noordse Unie van Paspoorten) hadden moeite met verdergaande teksten.

Europese Politieke Samenwerking; Europese Unie

De teksten over de verdieping van de Europese Politieke Samenwerking en over de ontwikkeling in de richting van de Europese Unie zijn zodanig algemeen gesteld dat hierover volledige overeenstemming tussen de Lid-Staten bestaat.

D. De Britse "heronderhandelingen"

Premier Wilson zal moeilijk dit onderwerp op de topconferentie onaangeroerd kunnen laten. Het onderdeel dat de Britse regering vooral behandeld wenst te zien, zeker wanneer daarover in de aanstaande Raadszitting geen uitspraak wordt gedaan, betreft de Britse bijdrage in de begroting van de Gemeenschap. In de Raad is van Britse zijde een ontwerp verklaring voorgelegd van de volgende inhoud:

"In the context of the discussion Heads of Government have had about the reaction of member states to the world economic crisis, and bearing in mind the need to promote convergence between the performance of the economies of member states if the Community is to work properly, they agreed that member states with below-average GNP per head should not bear a share of the burden of the financing of the Community budget disproportionate with their share of Community GNP and requested the Council to consider and to settle as expeditiously as possible the means for giving effect to this principle."

✓ Nederland zal instemmen met de door België voorgestelde ontwerpverklaring. Bij de uitwerking daarvan dient erop te worden toegezien dat geen speciale behandeling van één lidstaat plaatsvindt, noch verdragswijziging of wijziging van het besluit inzake de eigen middelen van de Gemeenschap. ✓

Deze in vrij algemene bewoordingen gestelde verklaring voldoet aan de van Nederlandse zijde tot dusver gestelde voorwaarden: geen verdragswijziging en geen speciale behandeling van één Lid-Staat. Nederland zou derhalve deze verklaring kunnen aanvaarden. Uiteraard dient bij de uitwerking erop toegezien te worden dat de eerder vermelde criteria in stand blijven. Vóór de topconferentie is een dergelijke uitwerking niet opportuun.